

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงขณะเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ออกไปทางสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้และศึกษาระดับและความสัมพันธ์ของการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย รวมไปถึงนโยบายขององค์การภาครัฐในด้านการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากนักท่องเที่ยวเพื่อหาแนวทางการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่สุ่มเสี่ยงขณะเดินทางในประเทศไทย

ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีวิจัย 2 แบบ คือ

1. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ในการศึกษาภาพลักษณ์ของประเทศไทยจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ ระดับและความสัมพันธ์ของการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและภูมิหลังที่มีผลต่อระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงและระดับการป้องกันในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ ด้วยการสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้บริเวณ ถนนข้าวสาร กรุงเทพฯ จำนวน 400 คน

2. วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ในการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ถูกเผยแพร่ไปทางเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้ และนโยบายขององค์การภาครัฐในด้านการจัดการการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงจากนักท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ผลการศึกษารูปได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 ด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

เมื่อจำแนกตามเพศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.40 เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีจำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 และประกอบอาชีพ อื่นๆ มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50

1.2 ข้อมูลด้านภูมิหลัง

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การเคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์เคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย มีจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.75 เมื่อจำแนกตามจำนวนบุคคลที่ไปท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเพื่อนร่วมทาง 1-3 คน มีจำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นบุคคลประเภทมีความเสี่ยงระดับปานกลาง

1.3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศไทย

จากการสำรวจพบว่า การหาข้อมูลของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางมายังประเทศไทยนั้น ได้ใช้ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด โดยที่นักท่องเที่ยวมากกว่าครึ่งหนึ่ง ไม่มีจุดหมายปลายทางอื่นที่ต้องการไปท่องเที่ยว ก่อนที่จะตัดสินใจมาที่ประเทศไทย ในการประเมินทางเลือกที่จะเลือกมาท่องเที่ยวประเทศไทยนั้น นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยสูงสุดสามลำดับ คือ ด้านทัศนียภาพ ด้านอัธยาศัยของคนไทย และด้านราคา/ความคุ้มค่าของราคา โดยอันดับสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญคือด้านระยะทาง/ความสะดวกในการเดินทาง

2. ระดับการรับรู้ด้านความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยง

จากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยจากการสำรวจ พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงจากการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยคือ ด้านมลพิษ ด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว ด้านร่างกายที่เกิดจากเหตุที่ควบคุมไม่ได้ ตามลำดับ ความเสี่ยงที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ที่น้อยที่สุดคือ เรื่องความเสี่ยงด้านความคาดหวัง

เมื่อพิจารณารายละเอียดของระดับการรับรู้ความเสี่ยงเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอันดับแรก เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สอง เรื่องอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สาม เรื่องการถูกฉ้อโกง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้าย เรื่องสุขอนามัยอาหาร อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดจากเหตุควบคุมไม่ได้ โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องอุบัติเหตุจากการเดินทาง อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สองเรื่องโรคติดต่อ/โรคระบาด อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับที่สาม เรื่องภัยธรรมชาติ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องการก่อการร้าย อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องไม่เป็นไปตามคาดหวัง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับที่สองเรื่องไม่พึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย อันดับที่สามเรื่องเลือกจุดหมายปลายทางผิด อยู่ในระดับน้อย และอันดับสุดท้ายไม่คุ้มค่างบเวลาที่เสีย อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเมืองโดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรก เรื่องความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับที่สุดท้ายเรื่องการชุมนุมประท้วง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเงินโดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่คาดฝัน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับที่สองเรื่องผลกระทบจากสถานการณ์ด้านการเงิน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องค่าใช้จ่ายที่จุดหมายปลายทางนี้แพงกว่าที่อื่นๆ อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านมวลชน โดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการที่กิจกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สุดท้ายเรื่องประชากรแออัด อยู่ในระดับปานกลาง

นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ความเสี่ยงด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของตนเอง โดยรวมในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการเสพยาของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับที่สุดท้ายเรื่องการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย อันดับแรกคือ ด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่สองคือ พฤติกรรมของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสามคือ ด้านมวลชน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของระดับการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นรายด้าน พบว่านักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยวโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องสุขอนามัยอาหาร อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสอง เรื่องการป้องกันด้านการถูกจี้โกง อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสาม เรื่องอาชญากรรม อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดจากเหตุที่ควบคุมไม่ได้ โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องภัยธรรมชาติ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสองเรื่องอุบัติเหตุจากการเดินทาง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสามเรื่องโรคติดต่อ/โรคระบาด อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยและอันดับสุดท้ายเรื่องการก่อการร้ายอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านความคาดหวัง โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่อง ไม่เป็นตามคาดหวัง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสองเรื่องไม่พึงพอใจ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสามเรื่องเล็งจุดหมายปลายทางผิดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องไม่คุ้มค่ากับเวลาที่เสีย อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อันดับสุดท้ายเรื่องการประชุมประท้วง อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่คาดฝันอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยอันดับสองเรื่องผลกระทบจากสถานการณ์ด้านการเงิน อยู่ในระดับ

ค่อนข้างน้อย และอันดับสุดท้ายเรื่องค่าใช้จ่ายที่จุดหมายปลายทางนี้แพงกว่าที่อื่นๆ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงเรื่องมลพิษ โดยรวมในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับแรกการที่กิจกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นสินค้าอยู่ในระดับน้อย อันดับสองประชากรแออัด อยู่ในระดับน้อย

นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านพฤติกรรมของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกเรื่องการเสพยาของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้ายเรื่องการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว

จากสมมติฐานที่ว่าข้อมูลทางประชากรศาสตร์ (ประเทศต้นทาง เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา และอาชีพ) มีผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ นั้น พบว่า มีเฉพาะอาชีพกับด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของตนเองที่นักท่องเที่ยวมีระดับการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ในประเทศไทยแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษาและอาชีพรัฐวิสาหกิจ/เอกชนและอาชีพอื่นๆ (บริษัท) มีระดับการป้องกันความเสี่ยงด้านพฤติกรรมของตนเองแตกต่างจากอาชีพรับราชการ

จากสมมติฐานที่ว่าภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยง จากการศึกษพบว่าในภาพรวมภูมิหลังของนักท่องเที่ยวไม่ได้ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าจำนวนบุคคลที่ร่วมเดินทางและลักษณะของผู้ร่วมทางมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านร่างกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่ประสบการณ์การเดินทางมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเมืองและลักษณะการเสี่ยงส่วนบุคคลมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านมลพิษ ในเรื่องของปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันความเสี่ยง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีเพียงลักษณะเพื่อนร่วมทางเท่านั้นที่ส่งผลต่อการป้องกันความเสี่ยงด้านร่างกาย ณ แหล่งท่องเที่ยว

4. ภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่สื่อไปทางออนไลน์

จากการสำรวจเว็บไซต์ พบว่าประเทศไทยมีภาพลักษณ์เชิงบวกทางด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นทัศนียภาพที่งดงาม วัฒนธรรมที่เก่าแก่ยาวนาน กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ราคาค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผลและที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคืออัตราค่าที่เป็นมิตร

ของคนไทย ในแง่ของความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น เว็บไซต์หลักๆ ได้กล่าวเตือนนักท่องเที่ยวถึงกรณีความขัดแย้งของประเทศสี่จังหวัดภาคใต้ ความไม่สงบทางการเมือง และข้อพึงระวังต่างๆไปในการเดินทางท่องเที่ยว เช่นภัยที่อาจเกิดขึ้นทางกายและทางด้านการเงิน โดยส่วนใหญ่แล้วจะเน้นเรื่องการถูกลอกหลวง หรือชักนำไปให้เสียทรัพย์ เว็บไซต์ต่างๆ ได้ให้ข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ที่นักท่องเที่ยวสามารถร้องขอความช่วยเหลือได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ของตำรวจท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

5. นโยบายภาครัฐเรื่องการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

ในส่วนองค์กรภาครัฐที่มีส่วนกับการท่องเที่ยวเช่นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวและตำรวจท่องเที่ยว นั้น ได้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องข้อพึงปฏิบัติต่างๆไปด้านการประพฤติตนให้เหมาะสมตามครรลองของสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังมีการให้ข้อพึงปฏิบัติในแง่ของความปลอดภัยเพิ่มเติม เพื่อให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังตนเองในสถานที่และสถานการณ์ที่อาจสุ่มเสี่ยงต่อการเป็นเป้าหมาย ในส่วนขององค์กรภาคเอกชน คือสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยนั้น ได้มีการรณรงค์ให้พนักงานทุกฝ่ายในทุกองค์กรเอกชนทำหน้าที่พูดคุย ตักเตือนนักท่องเที่ยวในแง่ของความปลอดภัย ในปัจจุบันนี้ นักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้นิยมทำธุรกรรมด้านการท่องเที่ยวผ่านระบบออนไลน์ จึงทำให้โอกาสที่จะพบปะกับนักท่องเที่ยวน้อยลง ดังนั้นที่พักแรมต่างๆ ได้ถูกกระตุ้นให้ทำเอกสารข้อพึงปฏิบัติเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเช่นกัน เมื่อเกิดภาวะวิกฤตด้านความปลอดภัยเกิดขึ้นในประเทศหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ให้ความร่วมมือกันเปิดศูนย์วิกฤตขึ้นมาเพื่อให้ข้อมูลพร้อมทั้งดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ข้อที่พึงปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวและนานาชาติตามประเทศไทยเกิดวิกฤตคือรายงานสภาพตามความเป็นจริง ไม่หลอกหลวง เพื่อที่ประเทศต่างๆ จะได้ประเมินสถานการณ์ได้ถูก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้ส่วนใหญ่อายุน้อยกว่า 30 ปี โดยมีปริมาณสองในสามของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับข้อสังเกตของ Nash et al (2006) ที่ว่านักท่องเที่ยวประเภทสะพายเป้ นั้น มีช่วงอายุระหว่าง 15-60 ปี แต่โดยส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง 20-30 ปี เฉกเช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ Vesser (2004) ที่ได้ศึกษาถึงการ

ท่องเที่ยวประเภทแบกเป้ในแอฟริกาใต้ พบว่านักท่องเที่ยวจำนวนเกินกว่าครึ่งมีอายุไม่ถึง 30 ปี และมีถึง 88% ที่อายุน้อยกว่า 35 ปี

นักท่องเที่ยวจากการศึกษาวิจัยนี้โดยส่วนใหญ่ได้ทำการศึกษาหาข้อมูลมาอย่างดีจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของแนวคิดเรื่องนักท่องเที่ยวแบบสะพายเป้ (ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา สิทธิเทศานันท์ (2546) เรื่องกระบวนการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศประเภทสะพายเป้ที่เข้ามาพักที่ถนนข้าวสาร โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 30 คนบนถนนข้าวสาร ที่พบว่านักท่องเที่ยวหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางโดยสื่อต่างๆ จำแนกได้เป็น 3 สื่อคือ สื่อบุคคล เช่น เพื่อนญาติพี่น้อง สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ เช่นหนังสือคู่มือท่องเที่ยวที่แนะนำที่กินที่พักที่เที่ยวโดยละเอียด และรวมไปถึงเว็บไซต์ต่างๆ เช่น www.backpacker.com ซึ่งสื่อออนไลน์เป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้

ในการประเมินทางเลือกที่จะเลือกมาท่องเที่ยวประเทศไทยนั้น นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยสูงสุดสามลำดับ คือ ด้านทัศนียภาพ ด้านอรรถาศัยของคนไทย และด้านราคาหรือความคุ้มค่าของราคา ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัจจัยตั้งของ Dann (1977) และ Crompton (1979) ในแง่ที่ว่านักท่องเที่ยวมีความประสงค์อยากเดินทางท่องเที่ยวเพราะมีปัจจัยหลายๆ ด้านจากแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถโยงไปได้ถึงปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ที่นักท่องเที่ยวจะนิยมเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะภูมิประเทศแตกต่างไปจากประเทศของตน เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป หรือเพื่อหาสิ่งชดเชยในสิ่งที่ตนไม่มี และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงลักษณะนิสัย อรรถาศัยของผู้ที่อยู่ ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

2. ด้านการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เรื่องความเสี่ยงในภาพรวมในระดับน้อย และให้ความสนใจในการป้องกันความเสี่ยงในระดับน้อยเช่นกัน โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันตนเองในเรื่องของความเสี่ยงด้านร่างกายเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งลักษณะการรับรู้เช่นนี้ตรงกับแนวคิดเรื่องการจำแนกนักท่องเที่ยวจากการรับรู้ความเสี่ยงของ Roehl and Fesenmaier (1992) โดยนักท่องเที่ยวในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นนักท่องเที่ยวประเภทรับรู้เรื่องความเสี่ยง ณ จุดหมายปลายทาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเสี่ยงในด้านใดๆ ก็ตามถึงแม้ว่าระดับการรับรู้และการป้องกันจะไม่อยู่ในระดับที่สูงมากนัก ซึ่งการรับรู้ในระดับต่ำนี้ถือว่าเป็นการรับรู้ในเชิงบวกที่ทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย โดยเฉพาะเรื่องการเมืองว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความปลอดภัย ทัศนคติในเชิงบวกที่เกิดกับนักท่องเที่ยวนี้มีผลมาจากการบริหารจัดการที่ดี รวมไปถึงการทำการตลาด

ที่ดีด้วยเช่นกัน ดังเช่นที่ Pizam and Mansfeld (2006) กล่าวว่า การรับรู้เรื่องความเสี่ยงนั้น ได้รับผลจากเรื่องจริงที่ปรากฏ สื่อต่างๆ สายการคัดค้านการท่องเที่ยว เช่น ตัวแทนจำหน่าย และธุรกิจนำเที่ยวต่างๆ ข้อมูลข่าวสารที่รับรู้จากคนรู้จัก และระดับของความเสี่ยงที่สามารถรับได้ของแต่ละบุคคลซึ่งนักท่องเที่ยวจะมีจุดรับความเสี่ยงที่ตนเองรับได้ เรียกว่า Acceptable Risk Threshold (ART) ถ้านักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องความเสี่ยงในระดับที่ต่ำกว่าที่ตนเองคาดไว้ นักท่องเที่ยวก็จะเดินทางจนครบกระบวนการ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมไม่มีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวต่างชาติประเภทแบกเป้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในด้านประชากรศาสตร์นั้น เพศ อาชีพและสถานภาพ ที่ต่างกันมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านพฤติกรรมตนเอง และอายุมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเงิน ในขณะที่เดียวกันอาชีพส่งผลต่อการป้องกันความเสี่ยงด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยพบว่า การรับรู้ความเสี่ยงจะแตกต่างกันในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต่างเชื้อชาติกัน (Barker, et.al., 2003; Seddighi, Nuttall & Theocharous, 2001; Seddighi et al., 2001) มีฐานะความเป็นอยู่ทางสังคมต่างกัน (Sonmez and Garfe, 1998) เพศต่างกัน (Reichel, et.al., 2007; Lepp & Gibson, 2003; Uriely et.al., 2002; Carr 2001; Loker-Murphy & Uysal 1996; Squire 1994) และอายุต่างกัน (Barker, et.al., 2003; Gibson and Yiannakis, 2002) ในแง่ความแตกต่างของชายและหญิงในการรับรู้ความเสี่ยง Uriely และคณะ (2002) พบว่า เพศที่ต่างกันมีส่วนสำคัญต่อการรับรู้ด้านความเสี่ยง โดยผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่านักเดินทางเพศชายประเภทแบกเป้ให้ความสำคัญกับการรับรู้ด้านความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในการเดินทาง และความเสี่ยงด้านจิตวิทยาสังคมด้านภาพลักษณ์ของพวกเขาในสายตาของคนอื่นๆ ในขณะที่เพศหญิงจะให้ความสำคัญกับความเสี่ยงทางกายเช่น ด้านอาหาร โรคภัยไข้เจ็บ และภัยอันตรายทางกาย ในเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการป้องกันความเสี่ยงในการเดินทางท่องเที่ยว นั้น ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเคยทำไว้ก่อน ดังนั้นจึงยังไม่มีข้อเปรียบเทียบกับการงานวิจัยหรือทฤษฎีในอดีต

จากการทดสอบสมมติฐานเรื่องอิทธิพลของภูมิหลังของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว พบว่าในภาพรวมภูมิหลังไม่มีอิทธิพลใดๆต่อการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าจำนวนบุคคลที่ไปท่องเที่ยวต่างกันส่งผลต่อการรับรู้ด้านกายที่เกิดขึ้น ณ แหล่งท่องเที่ยว ด้านความคาดหวัง ด้านพฤติกรรมของตนเอง ในขณะที่ลักษณะผู้ร่วมทางต่างกันมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงด้านกายที่เกิดขึ้น ณ

แหล่งและด้านพฤติกรรมของตนเอง และสุดท้ายนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์เคยท่องเที่ยวในประเทศไทยแตกต่างกันมีการรับรู้ความเสี่ยงด้านการเมืองต่างกัน

ปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงนั้นมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Elsrud (2001) ที่พบว่านักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้ที่เดินทางคนเดียวจะมีการรับรู้ด้านความเสี่ยงที่เป็นรูปธรรมมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะ ซึ่งประเภทหลังนี้จะให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมากกว่าประเภทแรก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Barker, et.al. (2003) ที่ระบุว่าจำนวนของผู้ที่เดินทางร่วมมีส่วนสำคัญต่อการรับรู้ความเสี่ยง

ประสบการณ์ในอดีตก็มีส่วนในการรับรู้ความเสี่ยงเช่นกัน โดย Sonmez and Garefe (1998) พบว่า ประสบการณ์ในอดีตหมายถึงการท่องเที่ยวโดยทั่วไปหรือ ณ จุดหมายปลายทางที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะมีผลคือจะเป็นการเน้นย้ำเรื่องความเสี่ยงหรือจะกำจัดความเสี่ยงออกไป และพบว่าการรับรู้เรื่องความเสี่ยงเป็นสัดส่วนแปรผกผันกับประสบการณ์การท่องเที่ยวในอดีต กล่าวคือ ยิ่งมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวมากเท่าไร ระดับการรับรู้เรื่องความเสี่ยงก็จะลดลงไปตามลำดับ เมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์ของประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวและการรับรู้เรื่องความเสี่ยง Pearce(1996) ได้อิงผลจากการศึกษากับทฤษฎีของ Maslow พบว่านักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์น้อย จะให้ความสำคัญกับความเสี่ยงที่อยู่ในความต้องการขั้นต่ำของมนุษย์ เช่นเรื่องอาหารและความปลอดภัยทางกาย ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ซ้ำของจะคำนึงถึงความเสี่ยงในระดับที่สูงกว่านั้น ซึ่งข้อสันนิษฐานคือว่านักท่องเที่ยวที่มากประสบการณ์อาจได้มีการพบปะสังสรรค์กับนักท่องเที่ยวด้วยกันและได้รับรู้ถึงความเสี่ยงจากการเดินทางในระดับหนึ่งแล้ว Millman and Pizam (1983) กล่าวว่าจำนวนครั้งของการมาเยือน ณ จุดหมายปลายทางมีผลต่อการรับรู้เรื่องความเสี่ยงเช่นกัน และเป็นสัดส่วนแปรผกผันเช่นเดียวกับประสบการณ์ในการเดินทาง

4. นโยบายภาครัฐและเอกชนเรื่องการป้องกันความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

องค์การภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้ประชาสัมพันธ์เรื่องการปฏิบัติตนในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย รวมไปถึงข้อควรระวังในแง่ของความปลอดภัยจากการเดินทาง ซึ่งการให้ข้อมูลจากประเทศจุดหมายปลายทางเป็นเรื่องสำคัญ ดังเช่นที่ Mansfeld (2006) กล่าวว่าก่อนที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางแห่งหนึ่ง เขาต้องศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้นของสถานที่นั้นๆ ดังนั้นข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญของกลยุทธ์ลดความเสี่ยงจากการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่แปลกใหม่ การประชาสัมพันธ์ที่ทางองค์การภาครัฐกระทำนั้น มีทั้งทางอินเทอร์เน็ต ทางแผ่นพับเพื่อการโฆษณาที่

ได้แจกไปยังประเทศต่างๆ และ ณ สนามบินที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาถึง อย่างไรก็ตาม พบว่าในแง่ของข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้ทันเหตุการณ์เวลาเกิดภาวะวิกฤตนั้น องค์กรภาครัฐไม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันเท่าใด ยังคงมีเพียง Do and Don't แบบเดิม แต่ใช้ระบบภาคปฏิบัติเพื่อดูแลนักท่องเที่ยวในประเทศมากกว่า ซึ่งขัดแย้งกับหลักการการให้ข้อมูลเรื่องความเสี่ยงทางอินเทอร์เน็ตของ Mansfeld (2006) ที่ว่าการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือกที่เหมาะสม เพราะว่าอินเทอร์เน็ตสามารถสื่อสารในระดับมวลชนและสามารถปรับข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา เพราะว่าข้อมูลเรื่องความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเสี่ยงและความปลอดภัยควรจะถูกรวบรวมอยู่ในเว็บไซต์ขององค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และเป็นข้อมูลที่สามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์ที่เป็นเครื่องมือในการค้นหาทั่วไป

ถึงกระนั้น องค์กรภาครัฐก็มีความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะปฏิบัติภารกิจที่เสริมสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวยามเกิดวิกฤต โดยการจัดตั้งศูนย์วิกฤตขึ้นมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหลายๆ องค์กรภาคส่วนด้วยกันเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวที่อยู่ในประเทศไทย นอกจากนี้แล้วตำรวจท่องเที่ยวให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยววันต่อวัน ถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวและพื้นที่การท่องเที่ยวที่ควรหลีกเลี่ยง

5.3. ข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องของกลยุทธ์การลดความเสี่ยงนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐของประเทศต้นทาง ประเทศปลายทางคือประเทศไทย สื่อมวลชนระดับประเทศและนานาชาติ รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย เช่นตัวแทนจำหน่ายด้านการท่องเที่ยว ณ ประเทศต้นทาง ควรให้ความร่วมมือกันโดยให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
2. เรื่องการจัดการการรับรู้ความเสี่ยงนั้น ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรที่จะมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะกับสื่อทางอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวใช้มากที่สุดในการหาข้อมูลก่อนที่จะเดินทางมาประเทศไทย
3. จากกรณีที่มีการจัดตั้งศูนย์วิกฤตยามเกิดภาวะวิกฤตทางการเมืองที่ผ่านมา นั้นเป็นทางออกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ อย่างไรก็ตาม ถ้าทางภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันโดยการปรึกษาหารือและทบทวนสถานการณ์เสี่ยงที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการด้านความ

เสี่ยงมีแนวทางที่พัฒนาขึ้น เพราะความเสี่ยงไม่ได้อยู่ในสถานะคงที่ จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีเพียงหน่วยงานของตำรวจท่องเที่ยวที่ได้มีการซักซ้อม จัดทำแผนรับมือกับเหตุวิกฤต หรือเหตุการณ์ที่นักท่องเที่ยวอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ถ้าหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันบริหารจัดการความเสี่ยง ก็เป็นเรื่องที่เหมาะสมยิ่ง

ทั้งนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะได้รับการพิจารณาเพื่อนำเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปศึกษาวิจัยขยายผลต่อไป